

Yönetimde Yerelleşmenin Planlama Açısından Koşulları

Feral EKE*

Local authorities have the basic duty of providing well-organized and healthy living / working/ recreational areas and services for their local inhabitants. Consequently planning is on the foreground on any platform where local authorities are discussed.

Decentralization trends of our age have affected Turkey as well. In 1987 a planning reform was undertaken to decentralize all rights concerning planning, and implementation. It has been over a decade that law no: 3194 is in implementation.

Presently decentralization discussions are again on the agenda, because of a draft law soon to be discussed in the parliament. This article examines the negative issues in planning legislation, current failures in implementation and discusses probable models, procedures and solutions in order to enhance the decentralization process.

The dimensions discussed are roles and rights of central / local authorities, technical manpower needs, auditing, metropolitan planning and new implementative measures.

GİRİŞ

Yerel yönetimler belli bir alanda kamu gücünün yerel toplumsal güçler tarafından doğrudan kullanıldığı bir örgütlenme biçimidir. (Güler, 1998)

Yerel yönetimler çağdaş yönetim sistemlerinin vazgeçilmez öğeleridir. Yerel yönetimlerin oluşumunda üç temel amaç vardır. Bunlar;

- Yerel özgürlük
- Hizmetlerde etkinlik
- Demokrasinin sağlanmasıdır.

Gerçektende yaşam biçimini seçme temel hak ve özgürlüğüne sahip toplum bireylerinin kendilerini yönetecek ve ortak ihtiyaçları için hizmet sağlayacak birimleri seçmeleri hem demokratikleşme hem de etkinliğin artırılması açısından kaçınılmazdır. (Tekeli, 1983)

---

* Doç.Dr., Gazi Üniversitesi M.M.F., Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi.

1982 Anayasası yerel yönetimleri halkın ortak ve uygar ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, hukuki tüzel kişiliği olan, karar verme organları halk tarafından seçilen, görev ve yetkileri yasalarla belirlenen ancak merkezi yönetimin idari vesayetine tabi birimler olarak tanımlar. Ayrıca yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir sağlanması ilkesi de Anayasada yer almaktadır.

Yerel yönetim kavramı Osmanlıdan başlayarak Cumhuriyetimizin ilk yıllarından itibaren yönetim sistemimizin parçası olmuştur. 1930 yılında kabul edilen belediye yasası ile belediyelere liste halinde verilen 76 görev ülkenin kalkınma sürecinde belediyelere öngörülen önemli payı göstermektedir. (Ortaylı, 1979)

Çağımızın demokratikleşme ve yönetimde yerelleşme akımları ülkemizde de bu yöndeki çalışmaları hızlandırmış ve 1987 yılında imar mevzuatında merkezden yerele bir yetki reformu gerçekleştirilmiş, böylece yerel yönetimler yeni bir güç olarak fiziki plan kararlarını verme, planları onaylama ve uygulama sürecinin tamamen sahibi haline gelmişlerdir.

Ancak yasa yerelleşmeyi kısıtlı yorumlayarak halk katılımına karar verme veya plan hazırlama aşamalarında yer vermemiştir. Halk katılımını; planların, halkın temsilcileri olarak seçilen belediye meclislerince onaylanması ve planlara askı sürecinde itiraz etme hakkı olarak tanımlamıştır.

Yasanın önemli özelliklerinden biride yeni yetkilere kavuşan yerel idarelere çok etkin bir üst denetimin açıklıkla getirilmemesidir. Yerel idareleri yönlendirici dokuz yönetmeliğin hazırlanması, Bakanlıklarca yeni yasayı tanıtıcı eğitim çalışmaları yapılması ile yetinilmiştir. Belediyeler, üst ölçekli planlama kararlarına ve ilgili mevzuata uymak koşulu ile öz denetimlerini yapmakla görevlendirilmişlerdir. Belediyeler İç İşleri Bakanlığına bağlı, dolayısıyla bu Bakanlığın üst denetimine tabi oldukları halde uygulamada bu görev imar faaliyetleri konusunda yerine pek getirilmemiştir.

3194 sayılı yasanın uygulama dönemi 15 yılı aşmıştır. Yasanın öngördüğü yaklaşımların artı ve eksileri ile irdelenmesi için bu dönem yeterli bir süredir. Ancak yaşananlar göstermiştir ki gerek planlama ve uygulama konusundaki yetki karmaşası, gerekse yerel yönetimlerin teknik donanımının yeterli olmayışı, yerel yönetimlerin planlama ve uygulama çalışmalarının denetlenmesindeki yasal boşluk, 3194 sayılı kanun ile amaçlanan demokratik, saydam, bürokratik engellerden arındırılmış, yerinde karar üretme ilkesinden uzaklaşılmasına neden olmuş; çarpık kentleşme ve karmaşık bürokrasilere yol açılmıştır. Kısaca özetlenirse 3194 sayılı imar yasası uygulamasının getirdiği düş kırıklığı giderek yerel planlama yetkilerinin parçacı düzenlemelerle merkezi yönetime çekilmesine ve merkezi yönetim seviyesinde bir karmaşaya neden olmuştur. (Eke, 1998a)

Yerelleşme akımları halen meclis gündeminde olan İçişleri Bakanlığınca hazırlanmış, kamu yönetimi sistemine ilişkin bir reform yasa tasarısı nedeniyle tekrar tartışmaya açılmaktadır. (Polatoğlu, 2000)

Bu tartışmalarda en önemli karar yeni yönetsel yapılaşmada benimsenecek model açısından olacaktır. Geçmişte hazırlanmış kamu yönetimi model çalışmaları (KAYA raporu, TÜSİAD raporu) farklılıklar göstermekte, bütüncül yerelleşmeden (desantralizasyon) merkezi yönetimin yerel ve bölgesel uzantılarını güçlendirmeye (dekonsantrasyon) uzanan bir yelpaze sergilemektedir. (TODAİE, 1991; TUSİAD, 1997) İçişleri Bakanlığı yasa tasarısı İl Özel İdaresi ve Valilerin görev ve yetkilerini vurgulayarak dekonsantrasyon modelini tercih etmektedir. Ancak yeniden yapılanma çalışmalarında göz önüne alınması gereken bazı diğer unsurlar da vardır. Bunlar bazı çekincelerle de olsa Türkiye tarafından da imzalanmış olan Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Şartnamesi ve Kentsel Şartnamedir. Benzer bir çalışma, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel İdareler Kongresi tarafından sonuçlanma aşamasına getirilen Bölgesel Yönetimler Şartnamesidir. Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşmeleri Komisyonu (Habitat) çalışmalarında da yerleşme, barınma haklarına ilişkin kararlar vardır. Çeşitli uluslararası kuruluşlarca önerilen, Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar ve Avrupa Birliği'nin temel amaç ve direktifleri Türkiye'nin yönetim reformunu yönlendirmelidir.

Bu genel çalışmalar çerçevesinde yerel yönetimlerin en önemli görevlerinden olan belde halkı için sağlıklı ve düzenli mekanlar tasarlama ve altyapı sağlama süreci, diğer bir deyişle "planlama"yı yönlendirici koşulların da irdelenmesi gerekmektedir. Eski hataların ve eksikliklerin nasıl giderileceği önem kazanmaktadır.

Makalenin amacı yönetimde yerelleşme sürecine koşul olarak imar mevzuatına getirilmesi gereken değişiklikleri tartışmaktır. Kullanılan yöntem, halihazır sorunların irdelenmesi ve somut önerilerin belirlenmesidir.

MERKEZİ YÖNETİMİN GÖREVLERİ

Yerelleşme kaçınılmaz olarak merkezi ve yerel idare arasındaki, rol ve görev dağılımını içerecektir. İlk irdelemeyi merkezi yönetimin rolü açısından yaparsak, merkezi yönetimin görevleri koordinasyon, araştırma, strateji belirleme, çerçeve oluşturma ile kısıtlı kalmalıdır. Ayrıca merkezi yönetimdeki halihazır dağılık planlama yapısının derlenmesi ve merkezde kalması öngörülen çerçeve niteliğindeki planlamanın sektör ve ilgili kuruluşların koordinasyonunu sağlayan ancak yetkileri tek elde toplayan bir örgütsel yapı ile ele alınması gerekmektedir. Planlama süreci de çağımızın gereği ve kaçınılmaz olarak yapısal planlama yaklaşımını içermelidir. Bu bağlamda artık imar yasası ile merkezi yönetimlere verilen resen onama yetkisinin irdelenmesi, kısıtlanması ve merkezi yönetimin idari vesayeti kavramında, yerel yönetimlerin yerine geçerek işlem yapma düzeyinden işlemlerin hukuki duruma uygunluğunu denetleme düzeyine geçilmesi gereklidir. (Eke, 1998b)

Bu yetkilere tek istisna ülke bütünü ve ekonomisini etkileyecek boyutta ve eşgüdüm gerektiren özel ve nadir durumlarda merkezi yönetimin yine yerel yönetimlerle işbirliği içinde ve bilgi alışverişi sonucu plan onaylama hakkı olmalıdır.

146 Halen kıyı bölgeleri, korunmaya değer doğal kültürel değerlere sahip özel alanlar, turizm bölgeleri veya birden fazla belediyeyi kapsayan ve eşgüdüm gerektiren konularda çevre düzeni planı ve imar planları hazırlama ve onama hakkı çeşitli merkezi yönetim birimleri tarafından paylaşılmaktadır.

Kuşkusuz bu durum özel nitelikli alanların özenle korunması için merkezi yönetimce gösterilen hassasiyeti yansıtmaktadır. Ancak bu alanlara ilişkin çalışmaların başarısızlığı, uygulamayı yapacak yerel yönetimlerin ve yörede yaşayan yerel toplumuun sürece belki de ortak edilmedikleri için aynı özeni ve hassasiyeti fazla göstermediklerini kanıtlamaktadır.

Çevre düzeni planları valilik eşgüdümünde kamu kuruluşları ve yerel yönetimlerin teknik elemanlarınca ortaklaşa hazırlanmalıdır. Böylece ülke genelinde saptanmış yerel ilke ve standartlar çerçevesinde ancak yöre koşul, talep ve yönlendiricileri dikkate alınarak, yerinde üretilerek uygulama olasılığı artırılmış olacaktır. Bu "planlama komisyonları" meslek odaları ve sivil toplum kuruluş temsilcilerinin görüş ve katkılarına da alarak yerel toplum için yaratılacak yaşam ortamı hakkında toplumsal bir uzlaşma ve planın herkes tarafından benimsenmesini sağlayacaklardır.

YEREL YÖNETİMLERDE TEKNİK ELEMAN

Yerel yönetimlerin teknik eleman yetersizliğinin giderilmesi uygulama sorunlarına neden olan bilgi ve tecrübe eksikliğini giderecektir.

Halen 2000 nüfusu aşan, ancak hala sosyal ve ekonomik yapı açısından kırsal nitelik taşıyan yerleşmelerin hiçbir başka ayırım yapılmadan belediye olarak ilan edilmesi ve bu belediyelerin yeterli teknik eleman istihdam etmeden, gerçek anlamda kentsel merkez teşkil eden belediyelerle aynı yetkilere sahip olması en büyük yasal sorundur. (Geray, 2000)

Yeni yerel düzenlemelerde belediyeler en azından nüfus grupları ve istihdam etmeleri gereken teknik eleman açısından gruplandırılmalı ve belediyeler nüfus grubu itibarıyla, aşağıdaki özelliklere sahip teknik elemanları 2 yıl içerisinde istihdam etmekle yükümlü kılınmalıdır. (Eke, 1998c)

1. Grup: Nüfusu 20.000 ile 50.000 arasında olan belediyeler: en az 1 inşaat mühendisi, 1 mimar, 1 şehir plancısı, 1 harita mühendisi.

2. Grup: Nüfusu 50.001 ile 100.000 arasında olan belediyeler: en az 2 inşaat mühendisi, 2 mimar, 1 şehir plancısı, 1 harita mühendisi.

3. Grup: Nüfusu 100.001 ile 250.000 arasında olan belediyeler: en az 3 inşaat mühendisi, 3 mimar, 2 şehir plancısı, 2 harita mühendisi, 1 elektrik mühendisi, 1 makina mühendisi, 1 jeoloji mühendisi veya jeomorfolog.

4. Grup: Nüfusu 250.001 ile 500.000 arasında olan belediyeler: en az 4 inşaat mühendisi, 4 mimar, 3 şehir plancısı, 3 harita mühendisi, 2 elektrik mühendisi, 2 makina mühendisi, 2 jeoloji mühendisi veya jeomorfolog 1 peyzaj mimarı, 1 çevre mühendisi, 1 kentsel tasarımcı.

5. Grup: Nüfusu 500.001'den fazla olan belediyeler ile büyükşehir belediyeleri: en az 5 inşaat mühendisi, 5 mimar, 4 şehir plancısı, 4 harita mühendisi, 3 elektrik mühendisi, 3 makina mühendisi, 3 jeoloji mühendisi veya jeomorfolog 2 peyzaj mimarı, 2 çevre mühendisi, 2 kentsel tasarımcı, 1 bölge plancısı, 1 sosyolog, 1 ekonomist, 1 endüstri tasarımcısı.

Nüfusu 20.000'in altında olan belediyeler ve nüfusu 20.000 üzerinde olmakla birlikte yukarıda sayılan teknik elemanları istihdam edinceye kadar diğer belediyeler ise en az 1 inşaat mühendisi, 1 mimar, 1 şehir plancısı ve 1 mimar ve 1 harita mühendisinden oluşan bir teknik özel müşavirlik firmasını veya Valilikten veya ayrıldığı belediyeden veya bağlı olduğu belediyeler birliğinden veya Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'nden temin edeceği yukarıda belirtilen şartları sağlayan teknik grubu danışman olarak kullanmakla yükümlü kılınmalıdır.

YEREL YÖNETİMLERE YARDIMCI BİRİMLER

a) Yerel yönetimlerin plan çalışmalarının niteliğini yükseltmek açısından teknik ağırlıklı imar komisyonlarının geliştirilmesi yerelleşme sürecinde vazgeçilmez koşul olarak yer almalıdır. Bu komisyonlar belediye meclislerine yardımcı olmak, ilgili kuruluşların ve halkın katılımını daha etkili olarak sağlamak amacını güdeceklerdir.

Bu birimler Valilik veya yerel yönetim bünyesinde yer alabilirler. Önemli olan, komisyon kararlarının bağlayıcılığı ve komisyonda yer alacak kişilerdir.

Komisyonu oluşturacak toplumun çeşitli kesimlerinin, merkezi ve yerel yönetimlerin, meslek odalarının temsilcilerinin hazırlanan planları değerlendirecek teknik bilgi ve deneyim sahibi kişiler olması gereklidir. Planları mevzuat, teknik yeterlilik, plan kademelenme tutarlılığı, şehircilik ve imar ilke ve esasları ve toplum ve kamu yararına uygunluk açısından denetleyerek "Planlama Denetim Birimi" yol gösterici ve bağlayıcı kararları ile yerel yönetimlere yardımcı olacaktır.

b) Halkın bilgilendirilmesi, planlamaya katılım araçlarının çeşitlendirilmesi (bilgilendirme toplantısı düzenleme zorunluluğu, gönüllü kuruluşlara danışma yöntemleri, yerel idarelerce kentlilik eğitimi verilmesi ve kent dayanışma merkezlerinin kurulması vb.) yerelleşme koşulları olarak yasada açıklıkla yer almalıdır.

c) Gerek planlamada, gerek uygulamada, meslek odalarının yardımı ve denetimi koşulları oluşturulmalıdır. Planların kalitesini yükseltmede veya elemanı olmayan belediyelere teknik yardım sağlamada ilgili meslek odalarının katkısı vazgeçilmezdir.

148

DENETİM

Denetim, etkinliğini arttırıcı cezalar, yapı sigortası türü teşvikler ve üst denetimin koşulları ve örgütleri yasada açıkça belirtilmelidir.

İmar yasası uyarınca imar uygulamaları denetimi halen 3 seviyede gerçekleşmektedir. Bunlar

- Yapının sorumluluğunu yüklenerek projesine göre uygulanmasını izleyen hem kamuya hem de yapı sahibine karşı sorumlu fenni mesulun bireysel denetimi
- Yerel yönetimlerin inşaat başlarken ve bitiminde, gerçekleştirdiği imar durumuna, mevzuata, proje ve sağlık koşullarına uygunluk denetimi
- Yerel yönetimlerin işlemlerinin mevzuata ve planlara uygunluk açısından İçişleri Bakanlığınca üst denetimi

Ayrıca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, merkezi ve yerel yönetimlerin veya vatandaşların talebi halinde imar mevzuatı konularında görüş vermekte, plan muellifleri ve kamu müteahhitlerinin yeterlilik değerlendirmesini yapmaktadır. Meslek odaları da ilgili oldukları dallar için proje vizesi vermektedir. Ancak tüm bu düzenlemeler giderek yozlaşmış ve etkinliğini yitirmiş bulunmaktadır. Denetim işlemleri rutinleşmiş ve özen gösterilmeden yürütülmekte, İçişleri Bakanlığı denetimi ise teknik güç ve deneyim eksikliği nedeniyle yetersiz kalmaktadır. Böylece ülkemiz imarında belki de en büyük sorun aşırı denetimsizliktir.

Yakın geçmişte ülkemizde yaşanan deprem afetinin trajik sonuçları bu eksikliği birkez daha vurgulamıştır. Bu çerçevede getirilen kısmi çözümlerden biri de yapı denetimi hakkındaki kanun hükmünde kararnamedir. (T.C. Başbakanlık, 2000) Bu düzenlemeye göre uzman mühendis ve mimarlardan oluşan yapı denetim kuruluşları tüzel kişiliğe sahip olarak yapım faaliyetlerini, kullanılan malzemelerin standartlara uygunluğunu ve jeoteknik raporlarla, uygulama projelerini kontrol etmekle yükümlü kılınmıştır. Yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca ilgili idareye karşı öngörülen teknik sorumlulukları üstlenmektedirler. Bu kuruluşlara izin vermek, denetlemek, sicillerini tutmak, faaliyetlerini izlemek gibi çeşitli aşamalarla ilgili olarak Merkez Yapı Denetim Üst Komisyonu, İl ve İlçe Komisyonları kurulmuştur. Böylece fenni mesuliyet kavramı daha organize bir biçime getirilmektedir. Kanun hükmünde Kararname denetim işlemini sigorta sistemine de bağlamaktadır. Yapının taşıyıcı sisteminde 10 yıl içinde meydana gelecek hasarlara karşı yapı denetim kuruluşu mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır.

İmar yasasında yapılacak yeni düzenlemelerle İl ve İlçe Yapı Denetim Komisyonlarına başka görevler de verilebilir. Bu komisyonlar uygulama ile ilgili tüm sorunları mevzuat kapsamında çözmeye yetkili kılınarak halen Bayındırlık İskan Bakanlığınca merkezde yürütülen uygulamayı yönlendirme, görüş verme görevi yerelleştirilmelidir.

Yerel yönetimlerin imar ile ilgili işlemleri hakkında üst denetimi ise bu konuda bir ihtisas birimi olan Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilmelidir.

149

YENİ YÖNETİM ARAÇLARI

Belediyelerin güncel olarak bütçe kaynaklarının büyük bir bölümünü, merkezi yönetim tarafından genel bütçe gelirlerinden verilen paylar oluşturmaktadır. Bu oranların hem kısıtlılığı, hem de verilme aşamasındaki politik tercihler sorun yaratıcıdır. Ayrıca belediyelerin bütçelerinin büyük bir bölümünü politik yandaşları için cari personel harcamalarına ayırmaları, hizmet yatırımlarını kısıtlamaktadır. (Tortop, 1996)

Belediyelerin imar hizmetleride başarılı olmaları, kentsel gelişmeyi sağlıklı yönlendirme girişimlerde bulunabilmeleri için kendi öz kaynaklarını yaratıcı biçimde yetkilendirilmeleri ile mümkündür. Yerelleşmede en önemli koşul yerel idarelere yeni görevlerini başarıyla üstlenebilmeleri için gerekli mali kaynak ve çeşitli uygulama araçları ve esneklik sağlanmasıdır. (Keleş, 1994) Yerel yönetimlerin plan ve projelerini hazırlama ve uygulama için yeni modellere ve örgütsel ortaklıklara, özellikle özel sektör ile işbirliğine, yeni kentsel işletme yöntemlerine ihtiyaçları vardır. Bu konuda sağlanacak yasal esneklik, kredi olanakları ve bilgilendirme çalışmaları yerelleşmenin düzenli bir yerleşme düzeni, sağlıklı bir kent yönetimi getirmesini sağlayacak en önemli koşullardır. (DPT 2001 a)

METROPOLİTEN YÖNETİM

Yerelleşme sürecinde metropol merkezlere ilişkin özel düzenlemelere gereksinim vardır. Çağımızın küreselleşme eğilimi uluslararası rekabetin ihtisaslaşmış merkezler arası iletişim ve bir metropoller ağı ile yürütüleceğini belirlemektedir. Küreselleşmenin ulusal unsurları ortadan kaldıracığı, tüm fiziki mekanın artık ihtisaslaşmış metropoller ve onların etki alanında yer alan bölgeler şeklinde biçimlenebileceği savı tartışılmaktadır. (DPT 2001 b)

Böylece ülkemizde metropoliten gelişme ve planlamaya özen gösterilmesi uluslararası rekabet koşulları açısından önem kazanmaktadır. Bu tür kaygılar olmasa bile güncel olarak Türk metropolleri en fazla göç alan ve en fazla katma değer yaratan merkezler olarak gerek nüfus hareketleri ve sosyal yapı gerekse ekonomik açıdan büyük bir dinamizm ve devingenlik göstermekte, yerelleşme sürecinde

metropoliten yapıya özel bir önem gösterilmesini gerektirmektedir. Ancak imar mevzuatımızda bu olgu sadece büyükşehir ve ilçe belediyeleri tanımıyla yer almakta olup büyükşehir etkisinde kalan ve bu bütünlük içinde planlanması ve yönetilmesi gereken metropoliten alan/bölge kavramına bile yer verilmemiştir. Halen büyükşehir belediyeleri mücavir alanlarında 2000 nüfusa erişen kırsal yerleşmeler belediye ilan edilecek büyükşehir belediyesi mücavir alanı delik deşik edilmektedir. İlk alınacak önlem en azından bu tür belediyelerin ilçe belediyeleri olarak büyükşehirle bağlanmasıdır. (Eke, 1998d) Ancak bir yerleşme reformu içinde bu tür bir önlem bile yetersizdir. Metropolitan bölge kavramı kesinlikle imar mevzuatına getirilmeli ve en fazla teçhizat ve teknik insan gücü ile donatılmış büyükşehir belediyelerine göreceli olarak daha fazla özerklik ve yetki verilmelidir.

Mücavir alan tanımının yönetim hukuku ve imar mevzuatı açısından taşıdığı farklılıklar, belki de bu kavramdan vaz geçilme gereğini getirmektedir. İmar mevzuatına göre aynen belediye sınırları içindeki koşullara tabi olan mücavir alanlarda, yaşayanların oy hakkı olmaması, yerel yönetimlerin bu alana hizmet götürmeye özen göstermemesine neden olmaktadır. Ayrıca yerleşmenin gelecekteki gelişme alanı olma eğiliminden başka gerekçelerle talep edilen mücavir alanların gereksiz genişliği yerel yönetimlerin bu alandaki hizmet ve denetim düzeylerini de yetersiz kılmaktadır. Mücavir alan sınırı onayında merkezi yönetimin yetkisi de birçok yerel yönetim arasında ihtilafa neden olmaktadır. Mücavir alanların belediye sınırı olarak kabulü halihazır ve olası sorunları çözecektir.

SONUÇ

Yerleşme yolunda atılacak her adım belediyelerin yetkilerini güçlendirme yolunda olmalıdır. Birçok belediye tarafından sergilenen ilerici tutumlar, çağdaş uygulamalar, insiyatif ve vizyon bazı belediyelerin teknik yetersizlik nedeniyle işlediği imar suçlarına kurban edilmemelidir. Merkezi yönetimin imar alanındaki görevlerine ilişkin anahtar sözcük ilke, politika ve standart saptama, merkezi yönetimlerin yerel uzantısı olan valilik görevlerine ilişkin anahtar sözcük eşgüdüm ve denetim olmalıdır.

Ayrıca kaçak yapılaşma ve kolay rant peşinde koşma sadece belediyelerin hatalı uygulamalarının sonucu değil maalesef toplumsal değerlerimizdeki yozlaşma nedeniyledir. Bu konuda hem merkezi hem yerel idarelere hemde plancılara büyük görevler düşmektedir. Yerleşmenin başarısının plana saygı kavramından geçtiğinin ve yerleşme sürecine koşut olarak kentlilik bilinci, plana saygı, kamu yararı konusunda kapsamlı bir toplum eğitime gerek olduğunu vurgulamakta yarar görüyoruz.

KAYNAKLAR

- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) (2001a), **Yerel Yönetimler**, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara
- Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) (2001b), **Bölgesel Gelişme**, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara
- EKE, Feral (1998a), "3194 Sayılı Yasa Üzerine Bazı Düşünceler", **İller Bankası Dergisi**, sayı 4, s.16
- EKE, Feral (1998b), "Changing World, Planning and Turkey", Bildiri, **AESOP Conference**, Portekiz
- EKE, Feral (1998c), "Yerelleşme Ama Hangi Koşullarla", **Ada Dergisi**, sayı 15, s.46
- EKE, Feral (1998d), "Mücvir Alanlar Üzerine", **Ada Dergisi**, sayı 12, s.93
- GERAY, Cevat (2000), **Belediye Kurulmasında Uyulacak Ölçütler ve Yöntem**, Türk Belediyecilik Derneği Yayını, Ankara
- GÜLER, Birgül Ayman (1998), **Yerel Yönetimler**, Todaie, Ankara
- KELEŞ, Ruşen (1994), **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınevi, İstanbul
- ORTAYLI, İlber (1979), **Türkiye İdare Tarihi**, Todaie, Ankara
- POLATOĞLU, Aykut (2000), "Yerel Yönetimler Reformu Üzerine Düşünceler", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, cilt 9, sayı 1, Ankara
- T.C. Başbakanlık (2000), "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", **Resmi Gazete**, Sayı.24016, 10 Nisan 2000
- TEKELİ, İlhan (1983), "Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiyede Belediyeciliğin Gelişimi", **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt 9-10
- TODAİE (1991), **Kamu Yönetimi Araştırması**, Todaie Yayını, No.238, Ankara
- TORTOP, Nuri (1996), **Yerel Yönetimler Maliyesi: Görev ve Kaynak Bölüşümü**, Todaie, Ankara
- TUSİAD (1997), **Yerel Yönetimler Yasa Taslağı**, Tusiad Yayını, No.T/97, 207, Ankara